

EPERJESI LAPOK

Sárosmegye s városainak társadalmi s gazdasági érdekeit képviselő hetilap.

Szerkesztői iroda: fűtca, 203. szám.

Ide intézendő minden a lap szellemi részét illető közlemény.

Kiadó-hivatal:

Eperjesi Bank-Egylet könyvnyomdájában Eperjesen.
Ide intézendő minden előfizetés, hirdetmény és a kiadás körüli panaszok.

Megjelen: minden szombaton.

Előfizetési ár:

vidékre postán vagy helyben házhoz küldve:

Egy évre	4 frt.
Félévre	2 "
Negyedévre	1 "

HIRDETÉSI DÍJ:

háromhasábos petit sor egyszeri hirdetése 5 kr., többszörös hirdetés jutányosabb.

— Bélyegdíj: minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyitlér minden sor 10 kr.

Kéziratok és levelek vissza nem adatnak. — Bérmentetlen levelek csak ismerős kezektől fogadtatnak el.

Megyei közlemények.

A megyében több bizottsági tagság üresedésbe jövén, erre nézve a f. é. novemberhó 28-án tartott bizottsági közgyűlés alkalmával tárgyalatott dr. Berzeviczy Albert tb. főjegyzőnek előterjesztése, melyben a választott bizottsági tagok sorában beállott változásokról jelentést tesz.

Végül, ugyanezek kapcsán a megyei bizottságnak tudomására hozott, hogy Adler Samu választott és egyszersmind legtöbb adót fizető bizottsági tag, főispán ő méltóságához benyújtott nyilatkozatában kijelentette, miszerint a legtöbb adót fizetők sorában kíván helyet foglalni.

Miután az előterjesztett jelentés szerint Hellner Károly választott bizottsági tag halála folytán az eperjesi felső; Ladomérszky Victor választott bizottsági tag halála folytán a ladoméri-, Helfer Antal választott bizottsági tag halála folytán a smilnoi-, Skopez Gyula vál. bizottsági tag végleges elköltözése folytán a sóvári- s végre Adler Samu vál. bizotts. tagnak e minőségéről való lekötésnése következtében a kapii választókerületben egy-egy választott bizottsági tag helye üresedésbe jött, ezen választókerületekben az időközi választás folyó évi decemberhó 12-ik napjára tüzetik ki s választási elnökül

az eperjesi felső vál. kerületbe Szentandrassy Lajos,

a ladoméri vál. kerületbe Artim András,
a smilnoi vál. kerületbe Kapy Tamás,
a sóvári vál. kerületbe Koszka Vilmos és

a kapii vál. kerületbe Korányi Antal küldettek ki.

Miről a kiküldött választási elnökök, valamint közhirrététel és foganatosítás céljából Eperjes sz. kir. város tanácsa, illetve a makovici, alsó-tárcai és tapolyi járás szolgabírája, a határozat vonatkozó részének s az utóbbiak az illető vál. kerülethez tartozó községek jegyzékeinek közlése mellett értesítettek.

Dr. Reich Emil úr műestélye.*

Melyet december 2-ára rendezett oly nagy számu s az eperjesi társaság színeiből egybegyűlt közönség előtt ment végbe, minőt a városi nagy teremnek csak ritkán van szerencséje magába foglalni.

A műsorozat madár-, vagy ballontávlattól tekintve és a műzítés szempontjából, teljesen bírja tetszésünket s nem kifogásolható. — Hazai álláspontunkból azonban, melyet semmi körülmények és viszonyok nyomása alatt sem kellene elhagynunk, más műsorozatot kívántunk volna; de erről másutt és máskor.

A műsorozatban képviselve volt Shakespeare a tragoedia világraszóló szerzője, kinek nagyságát talán csak zenében lehetne kifejezni; — a Voltaire hatalmas szelleme által felbuzgított, — Kant philosophiájának benyomása alatt fejlődött újabb kori német költészet, s itészet, a Sturm und Drang lendület egyik nagy hőse, Lessing; Wilhelm Meister szerzője, az egész műkorszakot képezett Göthe; s az egyetlen Chopin mind oly nevek melyek mindég ellenálhatlan vonzerővel lesznek a műveltebb közönségre.

A műsorozat műbecsén kívül a közönségnek nagyobb számban megjelenése részben a rendező

* Ezen cikk rendes munkatársunk tollából ered, s a tárgy rendkívüli érdeke remélünk engedi, hogy közönségünk szívesen veszi, ha két — a dologra magára nézve egyenlő, de az irányzatot tekintve némiben különböző álláspontokból felfogott közleményt hozunk. Szerk.

iránti rokonszenynek is tulajdonítható, mert tagadhatlan, hogy Reich Emil mint rendkívüli tehetség és pedig nem csak a művészet terén, rövid itléte alatt az eperjesi körök kedvence lett, s bizonyára a sárosmegyei ifjúságnak díszére válik azon a pályán a melyet magának választott.

Semsey Kornélia művészete feljebb áll mint a mit műkedvelőinek szoktunk nevezni, s Orsina grófné szerepében a szó teljes értelme szerint remekelt; minden szava, minden kifejezése benső, való volt s elevenen láttuk mintegy szemünk előtt fejlődni a szentvédélyt s az indulatot melynek személyesítésével a hallgatóságot elbájolta. — Ehez Reich Lajos Marinelli szerepében mint fondor armányos megfelelő ellentétet képezett és alakítása köztetszésben részesült.

Hamletet a legnehezebb szerepek egyikének tartják az itészek. Dr. Berzeviczy Albertnek mindamellet a mélabus bölcselkedő dán királyfi egyenesítése e néhány jelenetben is teljesen sikerült s felfogása Dessoir Lajost juttatta eszünkbe. A közönség élénk tapsviharban nyilvánította elismerését.

Dr. Glück Lipót igen korszerű költeményt választott, a „Strike der Schmiede“ előadásával elejétől végig fokozatosan növelte az érdeklődést, s a hatás melyet előidézett köztetszésben jutott kifejezésre.

Átaljában a szereplők előadása ez estélyt mint a legélvezetesebbek egyikét hagyta emlékeztünkben; de a feletti rozslásunkat felemlítés nélkül nem hagyhatjuk, hogy az ily szakavatottak működésére szánt műsorozat megállapításánál nem volt tekintet a magyar irodalomra, sőt annak létezése egyetlen számbani képviseltes által még csak tudomásul sem vétetett, — pedig az Eperjesi Széchenyi-kör közreműködésével.

Publicola Junius.

A nők társadalmi állása és hivatása.

A „Széchenyi-kör“-ben felolvasta nov. 6-án Nuber Sándor.
(Vége.)

A fennálló vallások egyikét sem alapította nő; de talán mindegyiknek legbuzgóbb terjesztői nők voltak. Sőt a nők különösen méltóknak találtattak arra is, hogy az istenek az ő szeplőtelen tiszta ajkai által szállaljanak meg és az illettség pillanataiban az embereknek a jövőt hirdessék. — Így lőnek, mint látnokok megihletve Izraelben, Deborah és Hanna, a thymbraei jósdában az ünnepeit apollói jósnő Cassandra, a régi németeknél a nagy tiszteletben állott Aurinia és az alsórajnai Pythiának nevezett Velela. Nagy tiszteletben állottak Rómában a vestaszűzek, kik az örökös szent lángnak élesztő papnői voltak. Kiváló tiszteletben tartották jósnőiket a régi magyarok is. Igen sok fejedelmi nő volt a kereszténység buzgó apostola. A kereszténység nehéz keresztjét a nők szelid rózsákkal övezték. Ezen tények a nőknek élénk hitéletre való képességeket kétségtelenné teszi.

A felhozott példák tán elégségesek arra, hogy a nők munkaképességéről meggyőződjünk és azt meg is határozassuk. A bölcsészeti vizsgálódás és a szorosabb értelemben vett tudományos ismeretek nem ébresztenek érdeklődést a női lélekben, nincs hivatva a jogtudomány művelésére, de tehetségei azért teljesen azonosak a férfiével. Az emberi léleknek a lélektan által megállapított tehetségei közül egy sem hiányzik a nőnél; sőt a jellemzőságság és szellemi nagyság ugyanazon magaslatára emelkedhetik a nő, mint a férfi. De a női lélek ereje mégis inkább a képzelő, egybevető és érző tehetségben nyilvánul, mint a taglalató, elemző, elmélkedő és elvont gondolkodásban; a női lélek a vallásosra, az eszményire és a csodálatosra irányul. Szellemi tehetségeiben nagyobb az érzékenység és élénkség, mint az erő és huzamos tartósság; azért mert idegrendszer is ingerlékenyebb és így még a nagyobb megrázkódtatásokat is könnyebben és következmények nélkül háríthatja el magától. Tehetségeinek imént említettem tulajdonain alapszik gyors felfogása, érzésének finomsága, rögtönössége és tulnyomó képzelete. A női természet örömeit merül a tárgyak érzéki szemléletébe, átengedi magát egészen alanyiságának, a rokon- vagy ellenszeny érzetének, és képzeletének ingerlékenységénél

fogva mind a két esetben igazságtalan túlzásokra hajlandó; a szépnek hódol és képzelete mindenütt szép egészet iparkodik teremteni. Kedélyének és indulatainak hatalma az itélet viláosságát és a következetes gondolkodást megzavarja, s a hidegen számító, rokon- vagy ellenszenytől meg nem vesztegetett igazságosságot megnehezíti. A mélyebb, higgadt gondolkodás- és a hosszabb következtetésekkel való idegenkedése, bölcsészeti mély belátásra nem képesíti. Ha igazságtalanságot szenved a női lélek, akkor is legtöbbször aprólékos fordulatok- és cselszövényekhez folyamodik.

Az embertan tanúsága szerint a nő testalkata inkább kerekded idomokat tüntet fel; kevésbbé erőteljes csontozata és gyengébb izomzata csekélyebb munkaerőre mutatnak. Minthogy a nő koponyája rendszerint kisebb, mint a férfié, azért agyveleje is kisebb, mert az agyvelő mennyisége a koponyaureg nagyságától függ.

A nőnek továbbá kevesebbek életigényei: kevesebbet eszik, iszik és léleklit mint a férfi. Habár sok, korban előhaladott nővel találkozunk, azért életkoruk soha sem terjed annyira 100 éven felül, mint egyes férfiaknál látjuk. Ezen általában gyengébb alkata test nem bírja el a több éven keresztül tartó folytonos komolyabb tanulmányozást; a viruló hajdon tudományosságot csak egészsége árán szerezhetne magának; de azért sikerrel adhatja magát több tudományra, különösen a szemléleti vagy leiró tudományokra, minők: az állattan, növénytan, földrajz stb. hasonlóképen szép eredménynyel gyakorolhatja az idegen nyelveket.

A műveltség azon arany híd, melyen keresztül a nők is általában boldogabb helyzetbe juthatnak. A művelt nő ment a túlcspangásoktól. A nők, különösen a sok magára utalt nő sorsának javítására szolgáló második eszköz a jutalmazó munka. Ezen eszközt úgy szolgáltatjuk kezökbe, ha az ipar és kereskedelem mezejét megnyitjuk nekik, hogy az ezen hivatásukhoz megkívántató gyakorlati ismereteket és ügyességeket elsajátíthassák, és elnémissák azon előítéletet, hogy a kézi munka, melyre a nő alkalmas, őt lealacsonyítja, lealázza. Ilyen, nőknek való munka: a műkerítészet, virág- és piperecikkek készítése, könyv- és könyvmdai alkalmazás, fénykép- és távirás, a kereskedelmi üzletek egyes ágai, pl. a könyvvitel és más hasonló foglalkozás.

A nők kereseti munkásságának fokozására kereskedelmi miniszteriumunk megengedte, hogy a vasuti tisztviselő felesége és leánya, férje illetőleg atyja felelősége mellett belső szolgálatban segédül alkalmazhatók; a postai szolgálat elsajátítására az egyes postahivataloknál nyújt szivesen alkalmat; a távirási szolgálat megtanulására az igazgatóság székhelyein külön tanfolyamokat nyitatt. Ilyen 6—8 heti előkészítő oktatás épen most is folyamatban van. Kassán pl. 30 jelölt lón felvéve ezen folyamra. Alkalmaztatásuknál államhivatalnok jelleggel nem bírnak ugyan, de minden javadalomban részesülnek és az éji szolgálat alól fel vannak mentve. Még mindenütt, a hol alkalmaztattak, lelkesmeretes pontosság- és hivatali buzgalomban nemcsak hogy derékanak megfelelnek a várakozásnak, hanem még felül is mulják a férfiakat. Magában Londonban a postahivatalnál 1000-nél több nő van alkalmazva. Hazánkban a távirói hivataloknál eddig 150 nő nyert alkalmazást.

A műveltség és munka jelszavát, úgy hiszem, habozás nélkül mindnyájan elfogadjuk.

A nőkérdés szerintem tehát a leányoknak munkára való nevelése-, és a kor igényeinek megfelelő általános műveltség utáni komoly törekvésben leli legjózanabb megoldását.

Az előadottakból folyó következtetéseket most már összefoglalhatom. A nélkül, hogy Tisztelt Hallgatóimat azon reménnyel kecsegtethetném, miszerint nagy horderejű s nehéz tárgyunkat teljesen kimerítem, következtetéseimben a következő pontokra szoritkozom.

1. Az asszony, mint a ház megelevenítő lélekének legtermészetesebb és legfontosabb hivatása a nevelés és gazdasszonykodás. A nők rendeltetése mindig a családi tűzhely körül központosul; itt igazi korlátlan királynők ők; országuk kicsiny csak „arasznyi tér“, mint Madács mondja, de e hatalommal a világot dönthetik meg, vagy a sivatag pusztából is viruló paradicsomot teremhetnek áldott

kezeikkel. A nő lényében leli alapját a kisednevelés és a leánynevelés egy része, illesse az akár saját gyermekeit, akár idegeneket. A nők alkalmazhatók különösen mint nevelőnők a gyermekkertekben, mint oktatók a nép és polgári iskolákban a rajzolás, szépirás, női kézimunka, természetrajz, földrajz és idegen nyelvek tanítására, zenét pedig az oktatás minden fokán taníthatnak.

2. Ha a nő még más tevékenységet is akar kifejteni, az szabad akarata legyen bízva; de soha sem szabad családja iránti köteleimről megfeledkeznie.

3. A nő állása a háznál, a családban erkölcsi és törvényes egyenjogúságon nyugodjék; de a fentebb jelzett alapelv szerint mind a férj legyen a család feje, ki a családot képviseli, nézeteltérések felmerülése alkalmával a férj szava döntsön.

4. Ebből az is következik, hogy községi és országos szavazati jogot egyedül a férj gyakorolhat. E tekintetben csak arról lehet szó, hogy olyan nők, kik családjukat képviselik, birjanak-e szavazati joggal; de ez is csak akkor lehetséges, ha az államjog tanítói a politikai szavazati jogot általános emberi jognak nyilvánítják.

5. A gazdasági téren különösen a magokra utalt nők sokféle foglalkozásra vállalkozhatnak, ilyen pl. a kicsinyben való kereskedés, mert itt főképp a biztos emberismeret és a másokkal való tapintatos bánásmód, mi a nők kiválóan előnyös tulajdona; ilyen továbbá a finomabb műipar és a divatcikkek, mikhez finom ízlés kívántatik és még más foglalkozások, melyeket már előbb említettem. A mi magyar törvényhozásunk mindenkire, a nőkre nézve is, kimondta a munkaszabadság nagy elvét.

6. A tudományok terén a nő különösen képes a leíró tudományok művelésére és az idegen élő nyelvek elsajátítására.

7. A művészet következő ágainak művelésére hivatottak a nők: a lyrai költészet és a novella-irodalom; a szabad természet festészete; az ének-, zene- és színművészet.

A vallás és erkölcsiség terén a nők magasabb hivatása különösen a vallásosság, könyörületesség és a szelidebb erkölcsök ápolásában áll. A nő erkölcsi lényében van alapja nemesítő és erkölcsösítő hatásának. A nőt az emberiség nem-tője nem sebek osztása, hanem sebek gyógyítására és a földi béke megalapítására hívta meg.

9. Nem hivatása azonban a nőnek a bölcsészeti, jogtudomány és egyáltalán a tudományosság ápolása.

10. Az imént mondottak alapján a leányok házi és iskolai nevelése, az illetők életviszonyainak megfelelő gyakorlati képzettségén kívül különösen alapos alaki képzésük, azaz: összes szellemi tehetségeiknek kifejtése, edzése és gyakorlása épen oly fontos feladatnak tekintendő, mint a fiúk nevelése és oktatása.

Az előadottakban a nőknek bizonyos határok között nagyobb önállóságot tulajdonítok, mint a minőt eddig elfoglaltak és nem osztom eddigi hivatásuk, működési körük korlátoltságát; sőt inkább azt hiszem, hogy a nő magasabb képzettséget igénylő munkára hivatott, mint hogy csak szolgáljon vagy épen csak varrjon, kössön és főzzön; azt hiszem, hogy egészséges, józan értelmességen és igazi erkölcsiségen nyugvó nőképzés emeli az egész emberiséget, kiegészíti a kor közműveltségét és meghatározza műveltségének fokát; óhajtom, hogy a nőket, mint hű szövetséges társakat üdvözölhessük azon fenséges küzdőterén, hol az emberiség legfőbb érdekeiért foly a küzdelem.

Midőn én tehát a nőknek magasabb kiképzést és nagyobb munkakört szánok, avval egy-

általán nem mondom azt, hogy családjaik iránti kötelességeiket elhanyagolják, hogy kelleimök és bájaik rovására mint férfiak vagy férfias nők szerepeljenek a nyilvános életben. — épen nem! — ők értelmi, esztétikai és erkölcsi hivatásukat csendben is teljesíthetik, úgy mint az anyatermesztet, és az általuk csendben elhintett és gonddal ápolott szép, jó és hasznos mag mégis a nyilvános életnek fog gyümölcsözni és így a nemzet igazi nagyjai, hőseivé lesznek, s itt eszembe jutnak Kossuth szavai: „a névtelen hősök a legdicsebbek és legönzetlenebbek; nevék elenyésznek a térben és időben, de nagy tetteik élnek!”

Becses figyelemök- és türelmüket megköszönve elmélkedésem egy jeles író ezen szavaival végzem: „A ki a jövőtől gyümölcsöket vár, annak a jelen virágait kell ápolnia; de a nemzet legszebb virágai annak hölgyei”, kik, hozzá teszem, virulva soká éljenek!

Eperjesi Széchenyi-kör.

A múlt hó 29-én pénteken megtartott vegyes műsorozatu háziestély ismét nagy közönség mellett fényesen sikerült. Ez alkalommal Urbán Gyula ur zongorán és Doleschall Samu ur hegedűn játszottak egy romancet és sonate-ot, melyekkel zajos tetszést arattak. Sass Bertalan ur éneke (hableányok dala, Weber Oberon-jából) Doleschall ur harmonium kíséretével oly kitűnő hatású volt, hogy még egy számmal (Wer weiss ob wir uns wiedersehen) kellett megtoldani. Következett ezután Lévy István ur humoros felolvasása, melyben az ideai árvizek napjaiban Budapesttől Eperjesig megtett útját írta le. Dr. Glück Lipót ur Gothe „Zauberlehrling” című költeményét — ezen annyira nehéz szavaltat darabot — megkapó alakítással adta elő. Az utolsóként hirdett darab: Mendelssohn Rondo capriccioso-ja, melyet Krajczell Aranka urhölgy és Dr. Reich Emil ur a szünni nem akaró tapsvihar által készítette, ismételve mesterileg játszottak el, korántsem volt utolsó, mert a rendkívül kedélyes hangulatban levő közönség még feloszolni nem akart s a műsorozat rögtönözött megtoldását kívánta. És így nem is várt művelzet részeseivé lettünk a lelkes és eredeti zamatu magyar dalok által, melyeket Ruttkay-Semsey Anna urhölgy, és a különböző ábrándok által, melyeket Dr. Reich Emil ur játszott el ismét művészi készütségével.

F. hó 13-án, pénteken a Széchenyi-körben Dr. Reich Emil ur tart felolvasást, melynek tárgya: az angol irodalom egy évtizede, vonatkozásal a magyar irodalom fejlődésére. Ezen felolvasást zenedarabok előadása is követendő.

A Széchenyi-kör legközelebbi nyilvános színelőadása f. hó 21-ke táján fog megtartatni; ez alkalommal Rosen Gyula „Citromok” című kitűnő vígjátéka kerülend színre; a közelebbi részleteket a jövő számban közöljük.

Eperjes, 1878. decemberhó 2-án.

Azon magaslát, a melyen a classicus művek mind személyei, mind gondolatai mozognak, oly annyira eslek a közélet zajától és trivialisitásától, miszerint közember csak a lélek ritka emelkedettségénél képes classicus alakok szépségét érezve felogni. Ezen emelkedettséget rendszeren csak a színi megleveniténél tapasztalni, s ennél elkerülhetetlen szükség, hogy minél valóbb, minél meste-

riebb legyen. Azon körülménynél fogva, hogy városunkban a classicus művek oly ritkán nyerne kifejezést, a f. év december 2-án Dr. Reich Emil ur által, az itteni „Széchenyi-kör” közreműködésével rendezett „Akademia” ép oly érdekes mint becses művelzetet nyújtott az itteni közönségnek, minthogy ez „Akademia” egyes számai Lessing, Göthe, Shakespeare műveiből alakultak és az azokat előadó egyének feladatuknak rendkívüli mérvben megfelelének. Ezen műstély külső és belső sikere is fényes és nagyszerű. A zsufolásig telt ház a legélénkebb figyelemmel hallgatta a halhatatlan írók örökbecsű műveit, s így fényesen bizonyította, hogy fogékonyssággal bír a magasabb színi előadások iránt is.

Nem a pusztá udvariasság, de a legszigorubb kritika parancsolja, hogy itt első helyen Semsey Cornelia urhölgyet említsük, ki Lessing Emilia Galottijából az Orsinát — nem játszta, hanem eleven, természetű alakban megalkotó a bámuló közönség szemei előtt. Kihallatszott a majd sikoltó, majd siró, majd kesergő hangjából, hogy szíve még jobban sérült meg mint dicsvágya. A midőn Marinelli szavai után, hogy a herceg levelét megkapta ugyan, de el nem olvasta, azt mondja: „Nicht einmal gelesen!” — e szavak háromszori ismétlésében a sajtó szív minden gyötrelmeit érezte a hallgatónál és e percben több és nagyobb művészetet fejtett ki, mint a szenvedélyek árján tovarohanó egyéb jelenetekben. Elfeledhetlen lesz ez mindenki előtt, a ki szerencsés volt eme valódi művészi előadásnál jelen lenni.

Dr. Berzeviczy Albert ur, ki diszére válik már más jelentősebb Akademiának, diszére vált egyszersmind ezen esztétikai Akademiának is. A cselekvés rohamában a reflexiót minden bántó affectálás nélkül elmondani (mint azt „hol a tárcám, hadd irjam le...” szavakkal Dr. Berzeviczy oly rendkívüli tudta megkérülj); — a rémületnek atyja szellemének láttára oly kifejezést adni, mely távol minden túlzástól, de egyszersmind nem sértve a mozdulatok alaki szépségét emberi is legyen — ez nem dilettans, hanem csak nem művész tette. Kitűnően segítve Joób (Horatio) és Szabó Géza (Marcello) uraktól, Dr. Berzeviczy mesteri kézzel ragadt ki „Hamlet”-ből egy szakaszt, s ezt egy teljes, kerekded egészszé alakította. A közönség elragadtatva ezen ritka képességtől szünni nem akaró tapsaival mintegy kért látszott, hogy Dr. Berzeviczy a Hamletnek ezen egy szakaszát egy másikkal, az egész drámával toldja meg.

Különfélék.

Felkérteünk a következő sorok közlésére. T. szerkesztő ur! Áldott emlékezetben elhunyt jó atyám f. évi november 29-én Abaujmege Füzér községében történt temetése alkalmából rögtön távozásra készítette, nem lehettem szerencsés közszönetet mondani azon számos üdvözönök, a kik engem névnapomra személyesen és jegyeik által megtisztelni kegyeskedtek. — Ezen alkalmi szíves megemlékezés és megtisztelő figyelem, mely hazatértemkor felette jótékonyan érinté fájdalomtól szorongó keblemet, most arra indít: miszerint az összes illetőknek nyilt hálámat kifejezzem; mit is egyszerű szavakban ezennel tolmácsolva, t. szerkesztő urat azoknak szíves közlésére felkérem. Eperjes, 1878. december 3-án. — Pletényi Endre, apát, városi plebános.

Folytatás a mellékleten.

kat, melyek lelkünket a tündérország andalító ligeteinek életforrásában fürösztik. De ime új robaj! Nos mi baj megint? Bajnak biz az elég nagy baj, ugymond az én kedves házi gazdám, nem tudom, hogy jutsz Eperjesre; nesze olvasd a „Pesti Napló” telegrammját: kilencedikére viradóra óriási felhőszakadások pusztítottak Kassa vidékén; vasuti hidakat vittek el, több helyütt a töltéseket is átszakították. — Ne neked Morpheus, tündérország, életforrás, andalító ligetek! Mintha jéghideg vizet öntöttek volna nyakamba a második emeletéről, a mint ezt egy csintalan vászoncseléd tette volt egy ágról szakadtal Bártfa városában, midőn ez egy bolt küszöbére telepedve mohó étvágygyal falatozta lisztből és vízből összekotyvasztott elemőzsiáját.

Szerencsés utat, kiálta szíves házi gazdám, midőn beülék másodmagammal az egyfogatuba. Az ám, szerencsés utat! Rám is fért volna, mint a hét szük esztendőben az egyiptomiakra az isteni áldás. Ki tudja, mikor juthatok haza? hol szakadt át a töltés? hol vitte el az ár a hidakat? Ez mind talány volt előttem, mert a telegraf oly csigamódra és oly szükmarkulag hozta a tudósításokat még 11-én reggel is, mintha csak Ausztráliából kellett volna jöniök. Ily gondolatok furták agyamat míg egyfogatum robovga futott Budapest kanyargós utcáin, itt-ott kivervén gondolataim tömkelegéből, midőn egyik-máik utca kátyus kövezetén egy-egy zökkenés akaratom ellenére is messze lóditotta aggodalmait s a jelen gondyelmetlen helyzetbe hozott vissza; mert ne gondolják ám, t. hallgatóm, hogy mind arany, a mi fénylik, hogy a főváros minden utcáján oly pompásan ringatózhatik az ember, mint a hatvani, vagy váci utca ásfaltján.

Folyt. köv.

TÁROCA.

Utam Budapesttől Eperjesig.

Augusztus 11- és 12-én, 1878. Lévy Istvántól.

Furcsa cím, mondhatják t. olvasóim. Mert hát akárhányan tették már meg ez utat önök közül nem egy ízben, s ha megkérdeznők, mi feltűnőt láttak, tapasztaltak azon a nagy síkságon, hol a szem alig képes egy-két tárgyon pihenőt tartani; vagy azokon a hegyes-völgyes tájakon, melyeket a mozdony zakatolva szel keresztül, bizonyára adások maradnának a felelettel. S mint van az, hogy engem mégis megszáll a vállalkozási szellem, hogy ily szíves közönség előtt fecsegek valamit ezen unalmasnak tartott hosszú utról?

Én volnék egyedül az a szerencsés halandó, a kinek tán valami, még eddig senkinek szemébe nem ötlött pontot, jelenetet, vagy tudja Isten, miféle csodabogarat sikerült felfedeznem? Vagy tán én volnék az, a kit különösen megárménykózott a fenséges genius, hogy ott is kutassak a hol nincs? Bocsánat, ily szerénytelennek még se tartsanak; mert egész őszintén megsugom, hogy tán éppen a szerénység képezi egyik legerősebb oldalamat.

Az őszinteség pedig mindig erény még a mai rosznak tartott világban is. És így Pestről Eperjesre való utamat sem azért tettem papírra, mintha önzés, önteltség vezérelt volna. Hanem hát, hölgyeim és uraim, már abban az egyben igazat adnak, hogy utazás és utazás között nagy a különbség és az én utam épen oly fajtájú volt, mely más szerencsés halandóktól nagyban elütött. Tudva levő dolog, hogy, ha reggel felül az ember Pesten, ide repül — vagy akarám mondani eldö-

cögteit őt a gőz Eperjesre ugy esti kilenc, vagy máskor nyolc óra utánra, már a mint azt a vasuti kupak tanács álmos szeszélye az utasokra octroyálja. Sajnos, én nem valék ily kegyeltje a grátiának; én csehül jártam, minthogy engemet jó másfél napig szállítottak a fővárosból ide. No ne sajnálkozzanak rajtam, igen t. olvasóim, hisz nem ért baj, nem fordultunk le sehol sem a töltésről, meg a hidak sem roskadtak le alattunk, pedig valánk mi elegen, minthogy utam épen vasárnapra esett; a hol csak ut közben egy-egy pajkos pásztorra, vagy csőzre bukkantunk, mindegyik a vaggonokat számlálta; kezök járásáról legalább nem lehetett egyébre következtetnünk. De annyit fecsegek össze-vissza, hogy t. olvasóim már-már nyugtalanodni fognak. Kérem, méltóztassék türelmem lenni. Ismeretes dolog, hogy a jeles szónokok három fő részből alkotják meg beszédöket, melyeknek egyikét a bevezetés képezi. Én korántsem akarom magamat eme szónokokkal párhuzamba hozni, mert, engem ugy se, Demosthenes, meg Cicero megköveznének vakmerőségemért — csak az a szerencsém, hogy már régóta az alvilágban aluszszák boldog álmaikat. Tehát nem félek tőlök, s ime én is megalkottam bevezető soraimat.

Pesten vagyunk, épen reggeli ötöt ver a városházának égbe meredő tornya, midőn kegyetlen kezek rángatnak meg, nem valami kellemes csendű hangon adván tudtomra: tessék felkelni! Hogyan? öt óraker felkelni? s a vonat csak fél nyolckor indul? Vigyen el a tatár! Ez már Isten ellen való véték; nyugodni sem hagyják az embert! hiszen annyi tenger idő alatt mit csináljon az elindulásig? Forduljunk hát a másik oldalra; nincs angyalibb állapot, mint Morpheus szeliden ringató ölében szivni azokat az édes, boldog álmo-

decemb
tót leá
Hermin
A
szakvál
6 órak
L
vassa:
annak
című
A
keres
gedélye
terium
A
hagyva
ségeivel
kélyek.
J
a belsöl
börtönö
De mik
„manea
major
tűzoltó
Mintha
fája, me
sitené!
melyek
dönteni
leg legl
tetőkhö
nem ke
minthog
időt, az
pel ped
lyel ped
3 1/2 óle
még 15
kivánó
delyből
még ma
menthet
szépen
épületek
melyet
járással
Ha
mult hó
a Homo
végzés
tehát ny
Sz
történt
ilyen elj
Hy
tanár, b
váltott I
Ignác z
Sz
Ju
asszony
francia
A
jelen sz
ségünk
ismerés
Cs
Sarolta
című ke
irta Ber
— kerül
Aja
Uj
alatt köz
közlöny
óta terv
sulat má
vetkezett
télyes ir
művészet
közölny
vészek é
megfelel
azért a
közlemén
elbeszélé
s magya
les mets
színvona
működő
adó-hivat
tatványsz
Ajá
„Cs
zött Sze
a maga
gyakorn
bel köles
járnak h
dégőlöböl
paláczo
haza vis
kor min
Az „üzle
nodi pa
be a tár
háza var

Az eperjesvárosi kath. iskolaszéknek f. évi decemberhó 4-én tartott ülésében a hely. magyar-tót leányiskola íresedésben lévő tanszékére Höfler Hermin képesített tanítónő választatott meg.

Az Eperjesi Széchenyi-kör magyar irodalmi szakválasztmányának f. évi decemberhó 9-én esti 6 órakor leendő összejövetele alkalmával:

Lasztókay László főgymn. tanár fölvassza: „Adatok Eperjes politikai történelméhez annak keletkezésétől Hunyady Mátyás koráig“ című értekezését.

A fekete sashoz cégzett városi szálloda gyökere átadomítására szükséges kölcsönnyelvet engedélyezése iránti folyamodvány a belügyminis-terium részéről legutóbb kedvező elintéztést nyert.

A terv ennél fogva minden irányában jóváhagyva lévén, a város most már a kivétel nehézségeivel áll szemben, melyek bizony nem csekélyek.

Jó példaadás! Az eperjesi „Bastillek“, t. i. a belsőleg is nagyon elhanyagolt állapotban létező börtönöknek fedélzete e héten megújított. — De miképen? Fa sindelyvel, azon elv szerint: „maneant sic ut est“ — Hiszen tavaly a városi major nagy része is így lón fedve. Mire valók a tűzoltók? — Legyen dolguk, ne heverjenek! — Mintha a városnak nem volna azon néhány darab fája, mely, a tán korhadozó szarufákat helyettesítené! Vagy tán gazdasági nézetek voltak azok, melyek képesek valának a város statutumát megdönteni, melynek értelme nem más, mint lehetőleg legkevesebb tűzfogó anyagot alkalmazni a háztetőkhöz? A városnak 1000 darab fedő cserepe, nem kerül több készpénzkiadásába 4 frtnál — minthogy a fát nem veszi és 3 fogata talál annyi időt, azt, és a kész cserépet behozni. Ezen cseréppel pedig fedni lehet 5 1/2 ööl tért, ezer sindelyvel pedig, mely hasonlóan legalább 4 forint, csak 3 1/2 ööl. Ezen 2 ööl veszteséghez hozzájárandó még 1500 darab sindely és a négyszeres időt kívánó ácsmunkatöbblet ára — S mi lesz a sindelyből 15—20 év múlva? Nincs-e a város falain még ma is 400 esztendő cserépe? — Ki nem menthető eljárás egy hatóságtól, melyet azon felül szépen megköszönnek a szomszédos fa fedezetű épületek tulajdonosai: Az erkölcsi rosztás pedig, melyet a hatóság gondatlanul von magára ily eljárással, számokban ki nem tehető. (Beküld.)

Hallatlan! Egy kikelezési engedély, mely mult hó 28-án állított ki Eperjesen, 30-án már a Homonnai járásbíróóság előtt letárgyaltatott és a végzés december 6-án a feleknek Eperjesen — tehát nyolcad napra — kézbesített is.

Szinte hihetetlen, hogy ez Magyarországon történt volna, hol számtalanok az esetek, hol egy ilyen eljárás hónapokig sőt esztendőn tulig tart.

Hymen. Vida Aladár, kir. főgymn. rendes tanár, barátunk és munkatársunk, közelebb jegyet váltott Dessewffy Anna urhölgygyel, tek. Dessewffy Ignác ur bájos és kedves leányával.

Szívükből gratulálunk!

Jutalomjáték. Ma szombaton Veresné Matild asszony jutalmául a hirneves „Frou Frou“ című francia darab kerül színpadra.

A t. igazgatóné oly buzgalmat fejtett ki a jelen színidény alatt, hogy színházlátogató közönségünk bizonyára nem vonandja meg tőle elismerését.

Csütörtökön, vagyis f. hó 12-én Kovácsicsné Sarolta asszony jutalmául a „Három pár cipő“ című kedvelt 3 felvonásos bécsi énekes életkép — írta Berla A. fordította Toldy J., zenéjét Miklócer — kerül előadásra.

Ajánljuk közönségünk pártfogásába!

Uj vállalat. „Képzőművészeti Szemle“ cím alatt közelebb új vállalat indul meg. E hézagpótló közlönyt, melynek létesítését egyes körökben évek óta tervezték, Prém József, a képzőművészeti társulat másod-titkára szerkeszti, kit az e célra szövetkezett összes hazai művészek, valamint tekintélyes írók és tudósok fognak támogatni. A hazai művészet minden jelenségét számon fogja venni e közlöny s az itthon s a külföldön élő magyar művészek érdekeit fogja képviselni; egyúttal pedig megfelelni kíván a nagy közönség igényeinek is; azért a szakszerű cikkeken kívül népszerűen írt közleményeket s tárcájában a művész-életből vett elbeszéléseket is fog tartalmazni. Csupán eredeti s magyar tárgyú illusztrációit a hazai festők a jeles metszők készítik s minden ily kép a művészet színvonalán álland. Az előfizetési felhívás a közreműködő összes írók és művészek névsorával a kiadó-hivatalt néhány nap múlva küldi szét, a mutatványszám december közepén jelen meg.

Ajánljuk a „Széchenyi-kör“-nek.

„Csavargók egyesülete“ is van a többi között Szent-Pétervárott. Ez iparágak megvannak a maga rangfokozatai: főnökök, munkatársak és gyakornokok. Utóbbiak kapnak naponta 2—3 rubel kölcsönt a közös pénztárból, a melylyel aztán járnak házról-házra, könyhárról-könyhárra, egyik vendéglőből a másikba, és az elemelhető poharakat, palackokat, kés, villa, kanál stb. tárgyakat szépen hazaviszik, s ha elég ügyeseknek bizonyultak, akkor mint „munkatársak“ belépnek a testületbe. — Az „üzlet“ oly szépen virágzik, hogy egy novogodni paraszt például mint szegény ördög lépett be a társaságba ezelőtt 2 évvel, s ma már négy háza van.

Ragályos betegség a halak között. Nyugat-india halászlai kétségbe vannak esve. Ganges és Jumna folyók halait végpusztulás fenyegeti. Mindkét folyó felszínét úgy beborítja a döglött hal, hogy a víz színét nem is lehet látni. A tudósok e megmagyarázhatlan tümemény okát a vándorsáskának tulajdonítják, melyek jórészt mennyiségben szálltak meg néhány hó előtt e folyamokat s odavesztek. A halak bizonyára felemésztték e hivatlan vendégeket s most ennek következtében pusztulnak el. Néhány bensülött ki az utóbbi hónapokban halat evett, színtén meghalt. Minthogy e halak legnagyobb része heringfajta, mely az egész világon el van terjedve, e pusztulás által okozott kár kiszámíthatatlan.

A világ legidősebb embere a londoni „Lancet“ orvosi hetilap szerint Bogotában (San Salvador) él. 180 évesnek mondja magát, de szomszédai azt állítják, hogy idősebb. Félspanyol származásu, neve Solis Mihály; 1712-ből, mint mondják, ismeretes egy aláírása. Dr. Hernandez, ki róla a tudósítást írja, kerti munkában találta ezt a Matuzsálemet; bőre pergamentszerű, haja hófehér s úgy borítja fejét mint egy turbán. Csak egyszer eszik napjában — félóraig, mert azt hiszi, hogy 24 óra alatt nem lehet többet emészteni, mint a mennyit az ember félóra alatt megehet. Minden hó 1-ső és 15-ik napján böjtöl s annyi vizet iszik a mennyit bír. A legtáplálabb étellekkel él, s mindent csak hidegen eszik.

Egy köpeny története. Ugy beszélték nekünk, felelősséget nem vállalunk érte. H. asszony férjénél van, de ez nem akadályozza abban, hogy másokkal is kacérkodjék. Természetes, hogy a kacérkodáshoz csak ugy szükséges a legújabb toilette, mint a csinos arc. A legújabb divat pedig most egy sajátzerű formájú köpeny, mely épen sajátzerűsége miatt nagyon drága. A férjurnak tehát nem igen nagy kedve volt megnyitni a tárcát a köpeny megvásárlására; de mit ér ott a férj nem akarása, hol a nő akar. Egy kis haditervet főzött a kis ravasz menyecske, mivel elérni vélte célját. Midőn a férj egy nap hazajött ebédre, neje igéz, csabító uszórúhában, de a legmogorvább arecal fogadta. A férjet egészen elbájolta neje és csókot esdett azon ajkáról, melyek most igézöbnek tetszettek neki, mint valaha. A nő azonban hidegen visszautasította férjét és játszotta a haragost addig, míg férje át nem adta a köpeny árát. És a férj örvendett, hogy ily potomáron megcsókolhatta a nejét.

Vágesneuigkeiten.

Neuwahl. Infolge des im Laufe des Jahres erfolgten Ablebens weil. Carl Hellner, welcher seinerzeit vom oberen städtischen Wahlbezirk zum Mitglied des Komitats-Ausschusses gewählt worden war, ist die Stelle eines Mitgliedes vakant geworden.

Demzufolge wurde beauf. Wiederbesetzung dieser Stelle der Wahltermin auf den 12. d. M. anberaumt und wird der Wahlakt unter dem Vorzuge des Herrn Szentandrassy um 9 Uhr morgens des obgenannten Tages im Sitzungssaale des Stadthauses eröffnet werden.

Die von Herrn Dr. Emil Reich am 2. d. M. veranstaltete musikalisch-dramaturgische Akademie gelang vollkommen.

Lessing's, Göthe's und Shakespeare's Gestalten traten in den einzelnen, aus den weltberühmten Werken der betreffenden Klassiker zur Aufführung ausserordentlichen Szenen plastisch hervor.

Die in das Programm aufgenommenen Musik-Piecen wurden ebenfalls mit Präzision executirt.

Das in großer Anzahl erschienene Publikum freute sich sichtlich des durch diesen Abend gebotenen Kunstgenusses welcher in seiner Art in den Annalen dieser Stadt uneres Wissens keines Gleichen hat.

Im Theater gelangt heute zum Vortheile der Frau Directrice das vorzügliche französische Schauspiel; „Frou Frou“ zur Aufführung.

Reunion. Das hiesige löbl. k. k. Offiziers-Korps veranstaltet Moneag, am 9. d. M. im Tanzsaale des Stadthauses zum „Schwarzen Adler“ eine Musiktunition, zu welcher Gelegenheit die in Kaschau dislocirte Musikkapelle des k. k. 5. Inf.-Regiments herüberkommen wird.

Das Nikolai-Fest, dessen Vorabend die bösen Kinder mit so peinlichen Gefühlen entgegenzusehen pflegen, wurde bei uns als lokales Kirchfest — wie alljährlich begangen.

In früheren Jahren waren die Dächer um diese Zeit bereits weiß und die Atmosphäre winterlich frisch. Bisher brachte der Dezember nichts als Nebel, Regen und Koth.

Um sein Oele gekommen! Auf Reisen sind schon so Manche um ihr Geld gekommen, so auch jüngst ein Baranöder Geschäftsmann, der in Kaschau Getreide verkauft und am Heimwege in ein Sebeser Wirthshaus einkehrte, um dort zu übernachten.

Er rühmte sich Abends seines Geldes, worauf er des anderen Tages, als er sich auf den Weg machen wollte, dessen Abgang entdeckte.

Dem Dieb ist man noch nicht auf der Spur. **Selbstmord.** Dienstag den 3. d. Mts. hat sich Ladamus, Amtsdienner beim hiesigen kön. Gerichtshofe im Amtlokal eines Gerichtsbeisitzers erhängt. Tags vorher begab er sich in eine Schänke, wo er der Regel nach allabendlich einzutreten pflegte, und erjuchte den Wirth ihm seine Rechnung auszufolgen, da er —

wie er meinte — dieselbe des anderen Tages begleichen wolle.

Niemand hatte daher von dem Entschlusse eine Ahnung. Der Selbstmörder vollbrachte die That in der Früh und wurde dieselbe erst nach Beginn der Amtsstunden entdeckt. Man kann sich die Bestürzung und Betroffenheit des betreffenden Herrn Gerichts-rathes vorstellen die ihn erjahte, als er in sein Zimmer ahnungslos eintretend, den bereits leblosen Leichnam des Dieners am Kleiderhaken hängen sah.

Einer Statistif der Ehen in Europa entnehmen wir jüngst, daß die relativ meisten ehelichen Verbindungen in Ungarn geschlossen werden. Die braven Deutschen von Promontor thun das ihrige dazu, damit uns dieses schmeichelhafte Renommée auch in Zukunft erhalten bleibe. Wie nun dem „N. Y. Z.“ mitgetheilt wird, wurde daselbst Dienstag den 19. v. M. — als am Nachkirchtag — nicht weniger als achtzehn Brautpaare der kirchliche Segen ertheilt.

Gemeinnütziges.

Staubflecke aus Kleidern zu entfernen. Zarte besonders helle Farben vertragen nicht immer die Entfernung der Flecken durch die gewöhnlichen Fleckwasser wie Benzol und andere. Ein sehr einfaches Mittel, die Kleider zu reinigen ist folgendes: Man macht einen oder mehrere Ziegelsteine glühend und begiebt sie hierauf mit kaltem Wasser, über die sich entwickelnden Dämpfe werden nun die beschmutzten Stoffe gebreitet und nach wenigen Minuten sind die Flecke verschwunden und die Kleider haben ein Neues frisches Ansehen erhalten. Auf diese Weise kann man auch staubig gewordene Teppiche, wollene Gardinen sehr schön reinigen und wie neu herstellen.

Geräucherter Fleisch, Wurst, Speck, Schinken bewahrt man selbst im heißen Sommer am besten auf, wenn man ein gewöhnliches reines Faß nimmt und den Boden desselben 3 bis 4 Zoll mit feinem Häckel bestreut, dann packt man Fleisch, Wurst, Speck, Schinken sauber getrocknet, eine Schicht hoch nebeneinander und streut zwischen jeder Schicht abermals zwei bis drei Zoll Häckel, bis das Faß gefüllt ist und oben als Abschluß die letzte Lage Häckel kommt. In dieser Weise bewahrt man auch Aepfel, die vorher sauber abgetrocknet sein müssen, über Winter an frostfreien Orten vortrefflich auf.

Mittel gegen das Benagen junger Obstbäume durch Hasen. Als Vorbeugungsmaßregel gegen den bezeichneten Schaden wird ein Verfahren angegeben darin bestehend, daß man mit der Fettseite eines etwa handgroßen Stückes nicht zu magerer Speckschwarte an den betreffenden Stämmen bis zur Höhe von circa 1 Meter einigemale auf- und abstreicht. Ein solches Stück reicht für 20—30 Bäume.

Vermischtes.

Verlegenheit. Zwei junge Frauen sangen in einer musikalischen Gesellschaft ein Duett. Ein Fremder, der wohl schon bessern Sang gehört hatte, wendete sich fast unwillkürlich an seinen zuhörenden Nachbar: „Singt die Weiße,“ sagte er, „nicht zum davonlaufen?“ — „Ich bitte um Entschuldigung,“ antwortete dieser, „ich bin nicht unbefangener genug; es ist meine — Schwester.“ — „Erlauben Sie,“ sagte dieser und räusperte sich verlegen, „ich wollte sagen die blaue.“ — „Da haben sie recht,“ erwiderte dieser, „der hab' ich es selbst schon oft gesagt; es ist meine — Frau.“

Unerwartete Antwort. Jemand war angeordnet, daß die nach 10 Uhr aus Restaurationen nach Hause Gehenden nicht singen und lärmn dürften. — Mehrere Studenten gehen nach 10 Uhr singend auf der Straße einher. Ein Nachtwächter tritt ihnen mit der Frage in den Weg, ob ihnen das Verbot nicht bekannt sei, Nachts beim Nachhausegehen auf der Straße nicht zu singen? — „Gi, freilich,“ sagt Einer, „aber wir gehen noch nicht nach Hause.“ „Das ist etwas Anderes,“ sagt der Nachtwächter, „das konnte ich nicht wissen.“

Täuschung. Ein lebenswürdiger Schwerenöther flüchtete sich vor einiger Zeit in Leipzig bei losbrechendem Plagregen in eine Hausflur. Ein sehr hübsches Mädchen lüftet den Vorhang vor der Masthür, betrachtet sich einen Augenblick den jungen Mann und überblickt ihm durch eine Dienerin einen Regenschirm. Am andern Tage kleidet sich der entzückte lebenswürdige Schwerenöther prächtig an, denn er glaubte in der Regenschirmverabreichung eine besondere Begrüßung seiner Person zu erblicken, legt den erhaltenen Schirm, der ziemlich defekt und abgetragen, als theures Andenken bei Seite und kauft einen neuen, so schön er ihn nur finden kann. Hierauf begiebt er sich zu dem schönen Mädchen, um ihr auf solche Weise galant zu danken. Die Schöne nimmt den neuen Regenschirm an, ohne scheinbar die Veränderung zu merken. Sie hört mit komischem Ernste die zärtlichen Redensarten an, die fast wie Liebeserklärungen klingen. „Lieber Herr,“ jagte sie endlich, „wie ich Ihnen den Schirm sandte, hatte ich lediglich mein, nicht Ihr Interesse im Auge. Sie standen einem Herrn im Wege, der mich unbemerkt hejuchen wollte. Um den Weg frei zu machen, mußte mir Alles daran gelegen sein, Sie zu entfernen.“ Etwas verblüfft und unter einigen hervorgeföhrt. u Entschuldigungen verließ der galante junge Mann die Schöne.

Alkalmi
KARÁCSONYI
és
ujévi-ajándék.

Nyolczadrétü finom levélpapir, levélboritékkal és nyomással diszes cassetekben 50 krtól feljebb.

Névjegyek, szines-, flader-, márvány- vagy bristol-papiron minden nagyságban, csinos tokban és igen jutányos áron kapható az

EPERJESI BANKEGYLET
könyvnyomdájában.

Passende
WEIHNACHTS-
und
Neujahrs-geschenke.

In großer Auswahl seiner Oktav Briefpapiere sammt Druck, Couverts in eleganten Cassetten von 50 kr. aufwärts.

Visitkarten auf Holzflader-, Marmor-, Bristol- und Elfenbein-Papier in jeder Größe in hübschen Etuis zu billigst gestellte Preise zu haben in der

BUCHDRUCKEREI
des Eperieser Bankvereines.

Eperjes, den 6. Dezember.

Es war vor Jahr und Tag, als im Schooße unserer Gemeindevertretung die Idee zum Ausdruck gelangte, daß das Gebäude „zum schwarzen Adler“, welches bereits so reparaturbedürftig ist, eine gründliche Ausbesserung erfordere und daß es Aufgabe der Stadt sei, dasselbe in ein monumentales Gebäude zu umwandeln.

Über den ersten Punkt der aufgeworfenen Frage, daß nämlich das erwähnte Gebäude sich in einem sehr reparaturbedürftigen Zustande befinde, ließ sich freilich nicht viel debattieren. Es stand ja Jedermann frei, sich an Ort und Stelle zu begeben und sich durch den Augenschein von der Wichtigkeit des Gesagten zu überzeugen.

Was aber den zweiten Punkt der Frage — nämlich die Umwandlung des „schwarzen Adlers“ in ein komfortables, monumentales Gebäude — anbelangt, da gab es schon mancherlei Bedenken und kam man über diesen Punkt keineswegs so schnell und leicht hinweg, wie über den ersten.

Es wurde — wie gesagt — allerseits eingesehen, daß mit dem fraglichen Gebäude etwas geschehen müsse, da es in seinem gegenwärtigen Zustande nicht belassen werden könnte.

Während aber Einige der Ansicht Ausdruck verliehen, es wäre genügend, die schadhaften Fenster und Thüren zu reparieren, und Andere außerdem zum Ueberflusse auch noch die Dichtung und die Defen in den Kreis der Reparaturen mit einzubeziehen geneigt waren, ließ die initiirende Parthei nicht nach und legte nach wie vor auf den gründlichen und zeitgemäßen Umbau des fraglichen Gebäudes Gewicht, indem sie hervorhob, daß all das Geld, welches auf oberflächliche Reparaturen — wie sie von der anderen Seite verlangt wurden — verwendet werden würde, als ein unnützerweise hinausgeworfenes müßte angesehen werden.

Schließlich einigte man sich dahin, die städtische Finanzkommission mit dem Auftrage zu entsenden den von der anfangs ermittelten Antragskommission vorgelegten allgemein gehaltenen Plan an Ort und Stelle zu prüfen, ferner die finanzielle Seite der Frage einer reiflichen Ueberlegung zu unterziehen und auf Grund dessen der Repräsentanz einen motivirten Bericht vorzulegen.

Die Finanzkommission berief den bekannten Kasschauder akad. Architekten Répáshy, begab sich mit demselben an Ort und Stelle, wo die Grundrisse und Pläne des Planes studirt wurden. Architekt Répáshy erläuterte seinen Plan auf die gründlichste Weise, so daß die anwesenden Kommissionsmitglieder in der Lage waren über alles Wesentliche vollkommen zu orientieren.

Der in Folge dessen der Repräsentanz vorgelegte Bericht lautete daher dahin, daß das Gebäude „zum schwarzen Adler“ in der That einen radikalen Umbau erfordere und daß die zur Durchführung notwendigen Geldmittel im Anleihenwege zu beschaffen wären.

Dieser Bericht wurde zustimmend zur Kenntniß genommen und die fragliche Kommission betraut, detaillirte Pläne und Kostenüberschläge ausarbeiten zu lassen u. z. einen Plan mit Inbegriff eines Theatergebäudes und einen, welcher nur die Umgestaltung in ein modernes Gasthaus ins Auge zu fassen habe.

Diese Pläne wurden von genannten Baumeister ausgearbeitet und von der Repräsentanz derjenige angenommen, welcher auch das geplante Theater umfaßt.

Die Kosten des Umbaues wurden auf ca. 46000 fl. gesetzt.

Nun wurde die Frage der Geldbeschaffung ventilirt und nach mannigfachen Sitzungen und Beratungen der Beschluß gefaßt, von der Oesterreichischen priv. Nationalbank eine, binnen 32 Jahren zu amortisirende Anleihe von 80000 fl. zu erwirken, u. z. aus dem Grunde in der Höhe dieser Ziffer, damit gleichzeitig auch der Rest der alten Schuld bei der Nationalbank getilgt werden könne.

In Angelegenheit der Anleihe wurde im Sinne der gesetzlichen Bestimmungen dem hohen k. ung. Ministerium des Innern zur Genehmigung vorgelegt und jüngst gutgeheißen.

Die Gemeindevertretung steht nun der Frage der Durchführung gegenüber und wird die demnächst abzuhaltende Repräsentantensitzung über diesen jedenfalls in die Zukunft unserer Stadt hineingreifenden Schritt endgiltig zu entscheiden.

Die Schulparkassen in Ungarn.

Unter diesem Titel hat uns der auch außerhalb der Grenzen unseres Vaterlandes wohlbekannte Herr B. Franz Weiß eine hochinteressante Brochüre als Manuscript zur Verfügung gestellt, welcher wir folgende Rede entnehmen, welche der g. Verfasser bei Gelegenheit der III. Lehrerverammlung im Interesse der Schulparkassen hielt:

„Gehrte vereinigte Lehrerversammlung!

Unser geehrte Herr Präsident hat in seiner vorgetragenen, ausgezeichneten Eröffnungsrede auf die mütterlichen Verhältnisse und Zustände in England hingewiesen; er stellte uns mit den Worten: „Ez a hatalmas! das ist die Macht, der wir nachzuahmen streben müssen, England zum Muster hin. Ich bitte denn die geehrte Versammlung, mich ein klein wenig nach dem Auslande begleiten zu wollen und nehme an erster Stelle eben England vor.“

Als im englischen Parlamente die Bill über die Schulparkassen eingebracht und verhandelt wurde, äußerte der damalige Lord-Schatzkanzler Gladstone über diese Institution: Seit der Freihandelsbill sei dem englischen Parlamente keine Vorlage gemacht worden, welche dem Lande von so weittragendem Nutzen wäre, als die Bill über die Schulparkassen. Fragt man nun nach dem Erfolge dieser Vorlage, so gibt hierauf die sprechendste Antwort ein Bericht des „Educatious-Departement“ vom 14. August 1877, welcher ausweist, daß bis dahin die Institution der Schulparkassen in 1008 Schulen des vereinigten Königreiches ins Leben gerufen war; beteiligt waren dabei 216,500 Kinder mit einer Gesamteinlage von 100,650 Pfd Sterling, d. i. bei 1,006,500 Gulden.

In Frankreich entsendete die Staatsregierung einen Spezial-Kommissär — Herr A. de Malarece — nach Belgien, wo die Institution bereits seit geraumer Zeit in Blüthe steht, eigens zu dem Zwecke, damit er über dieselbe eingehende, praktische Detailstudien mache. Kultusminister Waddington, der jetzige Minister der auswärtigen Angelegenheiten, äußerte damals bezüglich der Schulparkassen: „Wenn wir dieser Institution im Lande zum Durchbruch verhelfen und dadurch den Wohlstand der Nation fördern, so haben wir damit für den Vortheil der Nation und zu deren Bestem mehr gethan, als wenn wir eine neue Provinz erobert hätten.“ Der Erfolg in Frankreich war mit Mai d. (nach dem Bericht eben des Herrn de Malarece, als permanenter Sekretäre des „Société des Institutions de Prévoyance“, bei der im Juli d. J. in Paris abgehaltenen großen Versammlung) nachstehender: Von 83 Departements bestanden die Schulparkassen in 76 Departements, und zwar hatten sich in 8299 Schulen 173,000 Kinder mit 2,675,000 Francs beteiligt.

Ich frage nun: Haben diese offiziell ausgewiesenen Einlagen etwa irgendwie zum Schaden des Landes oder zum Nachtheile der Kinder ausgeglichen? Ich glaube kaum, daß irgend Jemand dies nachzuweisen vermöchte.

Bezüglich Belgiens will ich nun in Kürze erwähnen, daß hier, wie allgemein bekannt, die Institution der Schulparkassen schon seit geraumer Zeit in höchster Blüthe steht. — In Italien aber erreichen seit einem Jahre die Einlagen der Kinder bereits die Gesamtziffer von 500,000 Fres.

Niemayer sagt an einer Stelle: „Die Erziehung muß bei den Eltern beginnen.“ Nun denn, meine Herren, wir erziehen in unseren Kindern die Eltern einer künftigen Generation; es ist sonach unsere Pflicht, ihnen vornehmlich auch die hochwichtige Tugend der Sparsamkeit zu eigen zu machen und sie darin nach Möglichkeit zu kräftigen.

Genau in ähnlichem Sinne sprechen sich immer und immer wieder auch unsere auf dem Gebiete des Unterrichtswesens maßgebenden Körperschaften und Organe aus. Und nun bitte ich Sie, meine Herren, mich wieder nach dem Innlande zu begleiten.

Trotz der zahlreichen Angriffe, denen die Idee der Schulparkassen hier zu Lande begegnete, und zwar namentlich auch von Seiten der Lehrer begegnete, ist es gleichwohl gelungen, bislang bereits bei 36000 Kindern mit Gesamteinlagen von mehr denn 30,000 fl. der Institution anzuschließen; das macht ein velläufiges Ersparniß von 8 fl. per Kind.

Ich frage Sie nun wieder, ist dieses Ersparniß von irgend welchem Nachtheile für die Zukunft der Kinder oder des Landes?

Es wurde ämtlich ausgewiesen, daß in unserem Vaterlande etwa eine Million und 400,000 Kinder die Schule besuchen. Nehmen wir nun an, daß sich von dieser Kinderzahl nur die Hälfte die Institution der Schulparkassen mit den obigen Beträgen zu Nutzen machen würde, so ergebe dies eine jährliche Ersparniß von über fünf Millionen Gulden. In zehn Jahren würde dies ohne Interessen an die 50 Millionen betragen; eine Ersparniß, die — ich wiederhole es — dem Lande sowohl, als der Moral der sparenden Kinder wohl kaum zum Schaden gereichen würde!

Haben wir doch so viele Institutionen vom Auslande mit Nutzen hieher verpflanzt und gerade diese, eine der segensreichsten, sollten wir von uns weisen? Ich bitte daher die geehrte Versammlung: verwerfen Sie Labos's Antrag nicht, denn das wäre — bitte um Vergebung — dieser ehrenwerthen Versammlung unwürdig, während dessen Annahme Ihnen viele Generationen hindurch den Segen von Millionen bringen würde!

Der Präses stellte Péterffy's Aufschubungsproposition zur Abstimmung auf, welche natürlich schon deshalb angenommen wurde, weil sie eben vertagt nicht einmal freiwilliges Handeln empfiehlt, sondern diese national-ökonomische, wie pädagogisch so wichtige Angelegenheit der nächsten großen Sitzung zuweist, d. i. auf drei volle Jahre verträgt, zu welcher Zeit erst die nächste vereinigte Lehrerversammlung stattfinden soll. Wir beschließen gewöhnlich, daß wir beschließen werden. Das ist leider mit so ernsten Gegenständen bei uns zu oft Brauch.

Ueber Musik-Spielwerke.

Die Kunstindustrie hat während jeder Zeitperiode einen Artikel aufzuweisen, der als besonderer Liebling sich rasch die allgemeine Gunst erwirbt. Seit mehr als einem Jahrzehent zählt zu solchen die Musik-Spielwerke, deren Beliebtheit im letzten Wachsen ist. Fast in jeder komfortablen, ja nur halbwegs anständigen Haushaltung findet man ein Erzeugniß dieser Kunstindustrie vor. Ein solch Spielwerk oder Spielbasse ist ein prächtiges und stets unterhaltendes Ding, immer dazu da, uns unseren Gästen Vergnügen und Restreueung zu gewähren, in einsamen und vergnüglichen Stunden die üble Laune zu verban-

nen, unsere Grillen zu vertreiben. Niemand, dessen Mittel es immer nur gestatten, sollte anstehen ein Spielwerk oder eine Spielbasse sich anzuschaffen und bei einem beabsichtigten Geschenke in erster Reihe seine Wahl dafür zu treffen. Und erst zu einem Weihnachtsgeschenke! Da gibt es gewiß nichts Passenderes, nichts das dem Empfänger eine größere Freude zu verursachen vermöchte.

Tonangebend, und diese Branche der Kunstindustrie geradezu beherrschend, ist das weltberühmte Haus J. S. Heller in Bern, welches viele Hunderte der geschicktesten Arbeiter beschäftigt, das Belohnetste in diesem Genre produziert, und durch die Verdienstmedaille wiederholt ausgezeichnet wurde. Die Heller'schen Werke unterscheiden sich vortheilhaft von allen anderen: Durch ihre Tonfülle, Reichhaltigkeit und geschickte Wahl der Melodien, sowie durch ihre harmonische Vollendung. Als Kennzeichen trägt jedes seiner Werke die Marke der Firma, (alle andern als Heller'sche angesprochenen sind fremde) an welcher letztere man sich bei Bestellungen, auch wenn es sich nur um eine kleine Spielbasse handelt, am besten stets direkt wenden sollte. Ganz besonders sind die Heller'schen Spielwerke — die im Inzeratentheil unseres Blattes von diesem Hause direkt dem verehrlichen Publikum empfohlen werden — für Hôtels, Cafés und Restaurants geeignet und zu empfehlen. In denjenigen Etablissements, in welchen sie bis nun eingeführt sind, hat sich für die Herren Wirthe ihre Rentabilität eklatant erwiesen. Wir ertheilen daher jedem Wirthe dem es um eine erprobte Anziehungskraft seiner Gäste zu thun ist, den wohl gemeinten Rath: die Ausgabe für die Anschaffung sich nicht scheuen zu lassen, ebenso wie wir zu überaus geeigneten Weihnachtsgeschenken die Heller'schen Spielwerke und Spielbassen nochmals nachdrücklich empfehlen.

Illustrirte Preis-courante werden auf Verlangen Jedem franco zugesendet.

Auszeichnung. Seine Majestät der König Georg, welcher das Hoff'sche Malzextract längst kannte, gestattete mit Freuden die Einführung in seinem Staate, und sandte dem Fabrikanten das Hoff'sche Diplom in griechischer und französischer Sprache. Das königliche Ministerium hat dieses Malzextract als Heilmittel im griechischen Staate durch Patenttheilung eingeführt. Diese ersten Präparate sind zu haben bei Herrn Jos. v. Makowiczky in Eperjes.

Fruchtpreise vom 5. Dezember 1878.

Waren	per 100 Kilogr.	fl.	5.25	5.75
Weizen	100	7.—	7.—	8.—
Gerste	100	5.25	6.50	—
Hafer	100	3.—	3.75	—
Malz	100	—	—	—
Erbfisen	100	6.—	8.—	—
Linsen	100	5.—	8.—	—
Böhlen	100	6.—	7.—	—
Erdäpfel	100	1.50	—	—

Die in Prag am 4. Dezember gehobene Zahlen: **43, 77, 38, 73, 68.**

Die nächste Ziehung ist am 18. Dezember 1878.

Felelős szerkesztő: **Kyss Géza.**
Kiadó-tulajdonos: **Az Eperjesi Bankgyűlés.**

Hirdetmény.

Sárosmegeye bizottsága f. é. novemberhó 28-án tartott közgyűlésénél ^{10969, 11139, 11169} _{149.} sz. a. hozott határozata folytán ezennel közhírré tétetik, hogy Hellner Károly választott bizottsági tag halála folytán az eperjesi felső választókerületben egy választott bizottsági tag helye üresedésbe jöven, ezen választókerületben az időközi választás határnapjául f. évi decemberhó 12-ke kitűzetvén választási elnökül Szentandrassy Lajos küldetett ki.

Miről a felső választó-kerület választói oly megjegyzéssel értesítetnek, hogy a választók fenti napon d. e. 9 órakor a városi tanácsteremben veendi kezdetét.

Eperjes város tanácsa, 1878. évi decemberhó 2-án. 207

5210. sz. k. i. 208

Hirdetmény.

Közhírré tétetik, hogy az 1875-ik évi XXIX. t. c. behozott általános jövedelmi pótdadó kivetése az adozó felek bevallásai alapján legközelebb elő fog vétetni.

Ennek folytán városunk mindazon lakói, kik ezen adó alá esnek, ezennel felhivatnak, hogy bevallásaikat 1879. évi januárhó 15-ig a városi adószedői hivatalnál annál is inkább nyujtsák be; mert különben csak saját mulasztásuknak fognak tulajdonithatni, ha a törvény 4-ik §-ban engedélyezett levonások a kivetésnél figyelmen kívül maradnak.

A vallomások elkészítésére szolgáló úrlapok a jelentkező feleknek ugyancsak a városi adószedő pénztárnál ingyen kiszolgáltatnak.

Eperjesen 1878. decemberhó 4-én.
Fuhrmann Andor,
polgármester.

Das Stockhause mit Bierbrauerrecht verlehene Haus Ungargasse Nr. 231, ferner der 12 köbliche, hinter dem Kalvarienberge gelegene und mit vorzüglichen Obstbäumen verlehene Garten (Nr. 168) sammt Gebäuden ist unter sehr vortheilhaften Bedingungen zu verkaufen. — Näheres zu erfahren beim Eigenthümer
Stefan Fentsik.

Neuester Metall Weinachts-Bazar.

Das Vollkommenste, Beste und Billigste das bis jetzt existirt hat!!!

Dauerhafte, unzerbrechliche, schöne
Metall-Spielzeuge
 für Kinder, besonders für Mädchen

Sparherde, Kochgeschirre,
Esszeuge,

Küchen- und Salon-Einrichtungen.

Christbaum-Lichthälter,
 Confecturenhälter

(Strahlen-Blinzer)
 zum Aufhängen der Christbaumgegenstände.

Ferner empfiehlt Gefertigter
 sein reichsortirtes Lager

Lampen, Glaswaaren
 und
 Kücheneinrichtungen.

J. Werther,

Spengler- und Metallwaaren-Niederlage
 in Eperies. 185 6-9

General-
PAUL
 Wien

Depot
ECKARDT
 III.
 Heumarkt 7.

Anstellung 1876 Philadelphia gegen sämtliche Concurrenz der Welt der einzige erste Preis.

Zu beziehen durch alle renomirten Apotheken und Materialwaarenhandlungen der Monarchie.

Möller's Thran in dessen eigenen Fabriken an den Fangplätzen, den Lofotten-Inseln (Norwegen) aus frischen, ausgesuchten Leberu bereitet, ist von **blaugelber natürlicher Farbe** bei angenehmem olivenöartigen Geschmack fass geruchlos und kann vermöge seiner leichten Verdaulichkeit selbst von den schwächsten Magen vertragen werden.

Der Thran wird vom Fabrikanten selbst in Flaschen gefüllt und mit Original-Etiquette und Capsel versehen, ist daher das einzige Product seiner Art, bei welchem jede wie immer geartete Fälschung und Manipulation von Seite der Zwischenhändler ausgeschlossen wird; dem Consumenten wird somit eine erhöhte Garantie geboten, ein reines Naturproduct zu erhalten mit allen seinen ihm ursprünglich innewohnenden heilenden Eigenschaften, die sich bei Krankheiten, wie: **Brust- und Lungenleiden, Scropheln, Drüsenkrankheiten, Schwächlichkeit etc.**, vorzüglich bewähren.

Um dem vom grossen Publikum gehegten Vorurtheile zu begegnen, dass „brauner Thran“ medicinisch wirksamer sei als die **blaugelben** sogenannten weissen Sorten, so empfehle die jeder Flasche beiliegende Abhandlung über Thran seine Bereitung und Verfälschung einer geneigten Beachtung.

General-Depot in Wien: **Paul Eckardt, III. Heumarkt 7.**
 Preis per Flasche ö. W. fl. 1.
 Depot in Eperies: **Isépy Gyula,** Apotheker.

205 **Wegen Ueberfiedelung werden Alöbelsküche und Küchengeräthschaften zu billigsten Preisen verkauft bei M. Teitelbaum, derzeit im Bräuhaus wohnhaft.**

Am 13-ten December l. J. als am **zweiten Citationstermin** Vormittag um 9 Uhr werden in der Kanzlei des Herrn K. Notars Dobay die nach Andreas und Maria Stefan hinterbliebenen nebeneinander stehenden Häuser Nr. 157 und 158 in der Ungargasse — geschätzt auf 4560 Gulden, auch unter diesen Schätzungswerth an den Meistbietenden verkauft. Wadium 450 fl. 199 2-2

WEIHNACHTS- und Neujahrsgeschenke

grösster Auswahl zu sehr billigen Preisen.

Gänzlicher Ausverkauf von Damen-, Herren- und Kinderkleider, Pelze und Muffe zu bedeutend herabgesetzten Preisen bei

Friedmann Armin

vis-à-vis dem „Schwarzen Adler“ in Eperies.

Spielwerke

192 3-4

4-200 Stücke spielend; mit oder ohne Expression, Mandoline, Trommel, Cloden, Castagnetten, Himmelftimmen, Harfenenspiel etc.

Spielboxen

2 bis 15 Stücke spielend; ferner Necessaires, Cigarrenständer, Schweizerhäuschen, Photographiealbum, Schreibzeuge, Handtaschen, Briefbeschwerer, Blumenvasen, Cigarren-Etui's, Tabaksboxen, Arbeitstische, Flaschen, Biergläser, Portemonnaies, Stühle etc., alles mit Musik. Stets das Neueste empfiehlt

J. S. Heller, Bern.

Alle angebotenen Werke, in denen mein Name nicht steht, sind fremde; empf. Jedermann directen Bezug, illustr. Preislisten sende franco.

TEMESVÁRY MÓR

200 **cipő-gyára** 2-5

Budapest, király-utca 2. szám Orczy-ház.
 A téli szükségletekre ajánl nagyban és kicsinyben:

Hölgyek számára:
 Nemez pongyola cipőket minden színben, sarokkal és csokorral 1 frt 80 kr.
 Eberlasztiny vagy bör-ugos topánokat magas vágással, a legfinomabb kiállitva 3 frt
 Cugos börtepanokat, erős chagrin vagy borjúbörből veres nemez bélsel, szegelve. Dupla talppal, esős időben tartós 3.40 kr.
 Urak számára:
 Topánokat, borju- vagy bagaria börből, szegzett és srófolt dupla talppal, igen erős 4 frt
 Topánokat orosz lakkbörből, szegzett dupla talppal, és srófmunkával, munkába és esős időben való 4 frt 80 kr.
 Térdesizmákat, dupla bagaria börből háromszoros csavarral ellátott dupla talppal, vízmentes 8 frt. 80 kr.
 Ugyanaz orosz lakk bagaria börből 12 frt.
 Megrendelések postai utánvét vagy az összeg beküldése mellett a legpontosabban megküldetnek.
 Kimerítő árjegyzékek ingyen.

Leben u. Gesundheit wieder erhalten.

Die ersten, echten, heilbringenden Johann Hoff'schen Malz-Geistpräparate sind mit der für die l. f. österr.-ung. Staaten eingetragenen Schutzmarke versehen. (Bildlich des Gründers Johann Hoff, Malz-Lieferer und Nahrungsmittel 44-mal ausgezeichnet. — Geschäftsgründung 1847.)

Die erste, echte, heilbringende, concentrirte Johann Hoff'sche Malz-Geistpräparate sind mit der für die l. f. österr.-ung. Staaten eingetragenen Schutzmarke versehen. (Bildlich des Gründers Johann Hoff, Malz-Lieferer und Nahrungsmittel 44-mal ausgezeichnet. — Geschäftsgründung 1847.)

Die erste, echte, heilbringende, concentrirte Johann Hoff'sche Malz-Geistpräparate sind mit der für die l. f. österr.-ung. Staaten eingetragenen Schutzmarke versehen. (Bildlich des Gründers Johann Hoff, Malz-Lieferer und Nahrungsmittel 44-mal ausgezeichnet. — Geschäftsgründung 1847.)

Die erste, echte, heilbringende, concentrirte Johann Hoff'sche Malz-Geistpräparate sind mit der für die l. f. österr.-ung. Staaten eingetragenen Schutzmarke versehen. (Bildlich des Gründers Johann Hoff, Malz-Lieferer und Nahrungsmittel 44-mal ausgezeichnet. — Geschäftsgründung 1847.)

Die erste, echte, heilbringende, concentrirte Johann Hoff'sche Malz-Geistpräparate sind mit der für die l. f. österr.-ung. Staaten eingetragenen Schutzmarke versehen. (Bildlich des Gründers Johann Hoff, Malz-Lieferer und Nahrungsmittel 44-mal ausgezeichnet. — Geschäftsgründung 1847.)

Die erste, echte, heilbringende, concentrirte Johann Hoff'sche Malz-Geistpräparate sind mit der für die l. f. österr.-ung. Staaten eingetragenen Schutzmarke versehen. (Bildlich des Gründers Johann Hoff, Malz-Lieferer und Nahrungsmittel 44-mal ausgezeichnet. — Geschäftsgründung 1847.)

Die erste, echte, heilbringende, concentrirte Johann Hoff'sche Malz-Geistpräparate sind mit der für die l. f. österr.-ung. Staaten eingetragenen Schutzmarke versehen. (Bildlich des Gründers Johann Hoff, Malz-Lieferer und Nahrungsmittel 44-mal ausgezeichnet. — Geschäftsgründung 1847.)

Die erste, echte, heilbringende, concentrirte Johann Hoff'sche Malz-Geistpräparate sind mit der für die l. f. österr.-ung. Staaten eingetragenen Schutzmarke versehen. (Bildlich des Gründers Johann Hoff, Malz-Lieferer und Nahrungsmittel 44-mal ausgezeichnet. — Geschäftsgründung 1847.)

Die erste, echte, heilbringende, concentrirte Johann Hoff'sche Malz-Geistpräparate sind mit der für die l. f. österr.-ung. Staaten eingetragenen Schutzmarke versehen. (Bildlich des Gründers Johann Hoff, Malz-Lieferer und Nahrungsmittel 44-mal ausgezeichnet. — Geschäftsgründung 1847.)

Die erste, echte, heilbringende, concentrirte Johann Hoff'sche Malz-Geistpräparate sind mit der für die l. f. österr.-ung. Staaten eingetragenen Schutzmarke versehen. (Bildlich des Gründers Johann Hoff, Malz-Lieferer und Nahrungsmittel 44-mal ausgezeichnet. — Geschäftsgründung 1847.)

Die erste, echte, heilbringende, concentrirte Johann Hoff'sche Malz-Geistpräparate sind mit der für die l. f. österr.-ung. Staaten eingetragenen Schutzmarke versehen. (Bildlich des Gründers Johann Hoff, Malz-Lieferer und Nahrungsmittel 44-mal ausgezeichnet. — Geschäftsgründung 1847.)

Die erste, echte, heilbringende, concentrirte Johann Hoff'sche Malz-Geistpräparate sind mit der für die l. f. österr.-ung. Staaten eingetragenen Schutzmarke versehen. (Bildlich des Gründers Johann Hoff, Malz-Lieferer und Nahrungsmittel 44-mal ausgezeichnet. — Geschäftsgründung 1847.)

Die erste, echte, heilbringende, concentrirte Johann Hoff'sche Malz-Geistpräparate sind mit der für die l. f. österr.-ung. Staaten eingetragenen Schutzmarke versehen. (Bildlich des Gründers Johann Hoff, Malz-Lieferer und Nahrungsmittel 44-mal ausgezeichnet. — Geschäftsgründung 1847.)

Die erste, echte, heilbringende, concentrirte Johann Hoff'sche Malz-Geistpräparate sind mit der für die l. f. österr.-ung. Staaten eingetragenen Schutzmarke versehen. (Bildlich des Gründers Johann Hoff, Malz-Lieferer und Nahrungsmittel 44-mal ausgezeichnet. — Geschäftsgründung 1847.)

Die erste, echte, heilbringende, concentrirte Johann Hoff'sche Malz-Geistpräparate sind mit der für die l. f. österr.-ung. Staaten eingetragenen Schutzmarke versehen. (Bildlich des Gründers Johann Hoff, Malz-Lieferer und Nahrungsmittel 44-mal ausgezeichnet. — Geschäftsgründung 1847.)

Die erste, echte, heilbringende, concentrirte Johann Hoff'sche Malz-Geistpräparate sind mit der für die l. f. österr.-ung. Staaten eingetragenen Schutzmarke versehen. (Bildlich des Gründers Johann Hoff, Malz-Lieferer und Nahrungsmittel 44-mal ausgezeichnet. — Geschäftsgründung 1847.)

Die erste, echte, heilbringende, concentrirte Johann Hoff'sche Malz-Geistpräparate sind mit der für die l. f. österr.-ung. Staaten eingetragenen Schutzmarke versehen. (Bildlich des Gründers Johann Hoff, Malz-Lieferer und Nahrungsmittel 44-mal ausgezeichnet. — Geschäftsgründung 1847.)

Die erste, echte, heilbringende, concentrirte Johann Hoff'sche Malz-Geistpräparate sind mit der für die l. f. österr.-ung. Staaten eingetragenen Schutzmarke versehen. (Bildlich des Gründers Johann Hoff, Malz-Lieferer und Nahrungsmittel 44-mal ausgezeichnet. — Geschäftsgründung 1847.)

Die erste, echte, heilbringende, concentrirte Johann Hoff'sche Malz-Geistpräparate sind mit der für die l. f. österr.-ung. Staaten eingetragenen Schutzmarke versehen. (Bildlich des Gründers Johann Hoff, Malz-Lieferer und Nahrungsmittel 44-mal ausgezeichnet. — Geschäftsgründung 1847.)

Die erste, echte, heilbringende, concentrirte Johann Hoff'sche Malz-Geistpräparate sind mit der für die l. f. österr.-ung. Staaten eingetragenen Schutzmarke versehen. (Bildlich des Gründers Johann Hoff, Malz-Lieferer und Nahrungsmittel 44-mal ausgezeichnet. — Geschäftsgründung 1847.)

Die erste, echte, heilbringende, concentrirte Johann Hoff'sche Malz-Geistpräparate sind mit der für die l. f. österr.-ung. Staaten eingetragenen Schutzmarke versehen. (Bildlich des Gründers Johann Hoff, Malz-Lieferer und Nahrungsmittel 44-mal ausgezeichnet. — Geschäftsgründung 1847.)

Die erste, echte, heilbringende, concentrirte Johann Hoff'sche Malz-Geistpräparate sind mit der für die l. f. österr.-ung. Staaten eingetragenen Schutzmarke versehen. (Bildlich des Gründers Johann Hoff, Malz-Lieferer und Nahrungsmittel 44-mal ausgezeichnet. — Geschäftsgründung 1847.)

Die erste, echte, heilbringende, concentrirte Johann Hoff'sche Malz-Geistpräparate sind mit der für die l. f. österr.-ung. Staaten eingetragenen Schutzmarke versehen. (Bildlich des Gründers Johann Hoff, Malz-Lieferer und Nahrungsmittel 44-mal ausgezeichnet. — Geschäftsgründung 1847.)

Die erste, echte, heilbringende, concentrirte Johann Hoff'sche Malz-Geistpräparate sind mit der für die l. f. österr.-ung. Staaten eingetragenen Schutzmarke versehen. (Bildlich des Gründers Johann Hoff, Malz-Lieferer und Nahrungsmittel 44-mal ausgezeichnet. — Geschäftsgründung 1847.)

Die erste, echte, heilbringende, concentrirte Johann Hoff'sche Malz-Geistpräparate sind mit der für die l. f. österr.-ung. Staaten eingetragenen Schutzmarke versehen. (Bildlich des Gründers Johann Hoff, Malz-Lieferer und Nahrungsmittel 44-mal ausgezeichnet. — Geschäftsgründung 1847.)

Die erste, echte, heilbringende, concentrirte Johann Hoff'sche Malz-Geistpräparate sind mit der für die l. f. österr.-ung. Staaten eingetragenen Schutzmarke versehen. (Bildlich des Gründers Johann Hoff, Malz-Lieferer und Nahrungsmittel 44-mal ausgezeichnet. — Geschäftsgründung 1847.)

Die erste, echte, heilbringende, concentrirte Johann Hoff'sche Malz-Geistpräparate sind mit der für die l. f. österr.-ung. Staaten eingetragenen Schutzmarke versehen. (Bildlich des Gründers Johann Hoff, Malz-Lieferer und Nahrungsmittel 44-mal ausgezeichnet. — Geschäftsgründung 1847.)

Die erste, echte, heilbringende, concentrirte Johann Hoff'sche Malz-Geistpräparate sind mit der für die l. f. österr.-ung. Staaten eingetragenen Schutzmarke versehen. (Bildlich des Gründers Johann Hoff, Malz-Lieferer und Nahrungsmittel 44-mal ausgezeichnet. — Geschäftsgründung 1847.)

FIGYELMEZTETÉS

Az 1876. évi szegedi orsz. kiállításnál

verseny-képességeért érdem-éremmel kitüntetett

Bátorkodom a n. é. közönségnek figyelmébe ajánlani, hogy a saját felügyeiletem alatt leg gondosabban készített és hatáságilag engedélyezett

SÓS-BORSZESZ

melynek üvegeire ragasztott címlapom a budapesti kereskedelmi kamara által 100/1875 szám alatt mint védjegy bekebeleztetett, valódi minőségben, eredeti áron Eperjesen Oszvald D., Gallotsik J. W., Lillia B. D. és Bohrandt J. W. uraknál kapható.

Hogy készítményem hasznosságára nézve minden más által előállított hasonló szert felülmul, annak legnagyobb bizonyítéka az, hogy ezen sós-borszesz a szegedi országos kiállításán legjobbnak lett elismerve s jeles versenyképességeért érdem-éremmel kitüntetve; valamint tanúsítják ennek kitünő hatását a számtalan fogyasztó közül többektől nyert s kezeim között levő bizonyítványaim.

Tisztelettel

Bárvaít Károly,

Budapest, IV. ker. Nagymezőutca.

204 1-3